A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2020. április 2.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – A foglalkoztatás és munkavégzés területén alkalmazott egyenlő bánásmód elve – 2000/78/EK irányelv – Az életkoron alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés tilalma – Nyilvános pályázati felhívás – Részvételi feltételek – A köz- vagy a magánszféra nyugdíjasainak kizárása”

A C-670/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Szardínia tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) a Bírósághoz 2018. október 29-én érkezett, 2018. február 21-i határozatával terjesztett elő a

CO

és

a **Comune di Gesturi**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: L. S. Rossi tanácselnök, J. Malenovský és F. Biltgen (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. november 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– CO képviseletében G. L. Machiavelli, F. Cocco Ortu és M. Tronci avvocati,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: M. Santoro és A. Jacoangeli avvocati delle Stato,

– a görög kormány képviseletében E.-M. Mamouna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében B.-R. Killmann és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: olasz.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 1. és 2. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a CO és a Comune di Gesturi (Gesturi település önkormányzata, Olaszország) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya egy olyan, kutatási és tanácsadási feladatra vonatkozó pályázati felhívás, amely résztvevőinek köréből kizárja a nyugdíjasokat.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2000/78 irányelv 1. cikke értelmében ezen irányelv „célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.

4 Ezen irányelv 2. cikke előírja:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján [helyesen: akkor áll fenn, ha az 1. cikkben felsorolt okok bármelyike miatt valaki hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, részesült vagy fog részesülni];

b) közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, egy bizonyos fogyatékosságú, egy bizonyos életkorú vagy egy bizonyos szexuális irányultságú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz, kivéve, ha
   i. az előírás, feltétel vagy gyakorlat törvényes [helyesen: jogszerű] cél által objektíve igazolható, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelők és szükségesek; […]

[…]”

5 Az említett irányelvnek a „Az irányelv hatálya” című 3. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A [z Európai Unióra] átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket [helyesen: az állami szerveket] is a következőkre tekintettel::

a) a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételei, beleértve a kiválasztási és toborzási [helyesen: felvételi] feltételeket, bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén, beleértve az előmenetelt is;

[…]

c) alkalmazási és munkakörülmények [helyesen: alkalmazási és munkafeltételek], beleértve az elbocsátást és a díjazást;

[…]”

6 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 2. cikk (1) és (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az 1. cikkben említett okokkal kapcsolatos jellemző alapján történő megkülönböztetés [helyesen: jellemzőn alapuló eltérő bánásmód] nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha az érintett foglalkozási [helyesen: szakmai] tevékenység jellege vagy végrehajtásának [helyesen: gyakorlásának] feltételrendszere miatt az ilyen jellemző valódi [helyesen: lényeges] és meghatározó foglalkozási [helyesen: szakmai] követelményt képez, feltéve hogy a cél jogszerű, és a követelmény arányos.”

7 A 2000/78 irányelv „Az életkoron alapuló eltérő bánásmód igazolása” című 6. cikke így rendelkezik:

„A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha a nemzeti jog keretein belül egy törvényes cél által objektíven és észszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerőpiaci és a szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek.

Az ilyen eltérő bánásmód magában foglalhatja, többek között:

a) a foglalkoztatáshoz és a szakképzéshez történő hozzájutás [helyesen: a munkavállalás és a szakképzésben való részvétel] külön feltételekhez kötését, külön foglalkoztatási és munkafeltételeket, beleértve az elbocsátási és javadalmazási feltételeket, a fiatalok, az idősebb munkavállalók és a tartásra kötelezett személyek szakmai beilleszkedésének elősegítése vagy védelmük biztosítása céljából;

b) a foglalkoztatáshoz vagy bizonyos foglalkoztatáshoz kapcsolódó előnyökhöz való hozzájutás minimumkorhatárhoz, szakmai tapasztalathoz vagy szolgálatban eltöltött időhöz kötését [helyesen: előnyöknek az életkorra, a szakmai tapasztalatra vagy a szolgálati időre vonatkozó minimumkövetelményekhez kötését];

c) a felvétel maximális korhatárhoz kötését, amely a kérdéses állás képzési követelményein vagy a nyugdíjazás előtt munkaviszonyban töltött, észszerű időszakon alapul [helyesen: a felvétel felső korhatárhoz kötését az érintett álláshoz szükséges képzési követelmények, vagy a nyugdíjba vonulást megelőző észszerű szolgálati idő szükségessége alapján].”

A nemzeti jog

8 A 2012. augusztus 7-i 135. sz. törvény által módosításokkal törvénnyé alakított 2012. július 6-i decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95 (95. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet; a GURI 2012. július 6-i 156. rendes melléklete; a továbbiakban: 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet) 5. cikkének (9) bekezdése a 2014. augusztus 11-i 114. sz. törvény által módosításokkal törvénnyé alakított 2014. június 24-i decreto-legge n.°90 (90. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet; a GURI 2014. augusztus 18-i rendes melléklete) 6. cikke által módosított változatában a kutatási és tanácsadási feladatok közigazgatási szervek által történő odaítélését szabályozza, megtiltva többek között azt, hogy ilyen feladatokkal a köz- és a magánszféra nyugdíjasait bízzák meg. Emellett az említett szervek ugyanezen személyek részére nem adhatnak vezetői vagy irányítói feladatokra vonatkozó megbízást és nem ruházhatnak rájuk e szervek vagy az azok által irányított szervezetek vagy társaságok irányító testületeiben viselt tisztséget, kivéve a területi önkormányzati vállalatok igazgatótanácsában viselt tagságot és egyes vállalatok választott testületeiben viselt tagságot vagy tisztséget. Megengedett ugyanakkor e megbízások, feladatok és együttműködések e személyek által, díjazás nélkül történő gyakorlása. Ezenkívül pontosítást nyer a vezetői vagy irányítói feladatok tekintetében, és feltéve azok díjazás nélküli jellegét, hogy e megbízások időtartama nem haladhatja meg az egy évet, és az ugyanazon közigazgatási szervnél nem meghosszabbítható és nem is megújítható.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 2017. december 28-án Gesturi település önkormányzata pályázati felhívást tett közzé a települési hulladékfeldolgozó központtal kapcsolatos kutatási és tanácsadási feladatok odaítélése céljából.

10 A részvételi feltételekkel kapcsolatban e pályázati felhívás tartalmazott egy olyan kikötést, amely szerint a pályázóknak az alábbi feltételeket kell teljesíteniük: „Orvosdoktori diploma – Higiénés orvos szakvizsga A Servizio Sanitario Nazionale [nemzeti egészségügyi szolgálat, Olaszország] keretében szerzett, legalább ötéves igazolt vezetői tapasztalat – Nem a köz- vagy a magánszféra nyugállományú munkavállalója”.

11 Noha CO teljesítette az említett pályázati felhívásban foglalt valamennyi szakmai feltételt, az eljárásban való részvétel számára, mint nyugállományban lévő köztisztviselő számára, nem volt engedélyezett.

12 CO, mivel úgy ítélte meg, hogy az a kikötés, amely a potenciálisan elfogadható pályázók köréből kizár minden nyugdíjas személyt, életkoron alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg, következésképpen azt jogellenesnek, sőt semmisnek kell nyilvánítani, keresetet indított az alapügy tárgyát képező pályázati felhívás ellen a Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Szardínia tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) előtt.

13 Keresetlevelében az alapeljárás felperese arra hivatkozik, hogy a 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikkének (9) bekezdésétől, amely tiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal a köz- és a magánszféra nyugdíjasait bízzák meg, el kell tekinteni, mivel ellentétes a 2000/78 irányelvvel. E rendelkezés sérti továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkét. Az említett felperes azt állítja, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás olyan, közvetett hátrányos megkülönböztetést hoz létre, amely egyetlen objektív jogszerű okkal sem igazolható.

14 A kérdést előterjesztő bíróságban felmerül, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti jogi rendelkezés összeegyeztethető-e a 2000/78 irányelv 1. és 2. cikkével. Amennyiben ténylegesen közvetett hátrányos megkülönböztetésről lenne szó, e bíróság kételyeket táplál a tekintetben, hogy az igazolható-e ezen irányelv 6. cikke értelmében. Valószínűtlen ugyanis, hogy a kutatási és tanácsadási feladatokat, amelyek bizonyos komplexitást mutatnak és bizonyos tapasztalatot igényelnek, megfelelően el tudnák látni

szakmai pályafutásuk elején álló személyek. Egy olyan intézkedés, amely kizárja, hogy e feladatokkalt nyugdíjas személyeket bízzanak meg, következésképpen nem megfelelő az elérni kívánt cél fényében, amely nem más, mint a személyi állomány megújításának elősegítése fiatalabb személyek felvétele által.

15 E körülmények között a Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Szardínia tartomány közigazgatási bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a [2000/78] irányelv 1. és 2. cikke szerinti elvével a [95/2012] rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikkének (9) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely megtiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal bízzanak meg már nyugállományban lévő munkavállalókat vagy közalkalmazottakat?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

16 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 2000/78 irányelvet akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely tiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal nyugdíjasokat bízzanak meg.

17 Elöljáróban az alapügy felperese által hivatkozott, arra alapított érvvel kapcsolatban, hogy a kérdést előterjesztő bíróság elmulasztotta a kérdésnek a szolgáltatásnyújtás szabadságára tekintettel való vizsgálatát, emlékeztetni kell arra, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabályok, amelyek megkülönböztetés nélkül alkalmazandók az olasz állampolgárokra és más tagállamok állampolgáraira, főszabály szerint csak annyiban tartozhatnak a EUM-Szerződésben biztosított alapvető szabadságokra vonatkozó rendelkezések hatálya alá, amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érintő helyzetekre alkalmazandók (lásd ebben az értelemben: 2015. június 11-i Berlington Hungary és társai ítélet, C-98/14, EU:C:2015:386, 24. pont; 2019 június 4-i Pólus Vegas végzés, C-665/18, nem tették közzé, EU:C:2019:477, 17. pont).

18 Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet, mivel az alapeljárás valamennyi tényállási eleme egyetlen tagállam, mégpedig az Olasz Köztársaság területére korlátozódik.

19 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésének megválaszolása érdekében meg kell vizsgálni, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik-e, továbbá, igenlő válasz esetén, hogy olyan életkoron alapuló eltérő bánásmódot vezet-e be, amely adott esetben az említett irányelv 6. cikkére tekintettel igazolható.

20 Ami először is azt a kérdést illeti, hogy az alapügy tárgyát képező szabályozás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik-e, mind ezen irányelv címéből és preambulumából, mind a tartalmából és céljából az tűnik ki, hogy az irányelv általános keretet kíván létrehozni, minden személy számára biztosítandó „a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott” egyenlő bánásmódot, hatékony védelmet nyújtva nekik az irányelv 1. cikkében említett okok bármelyikén – köztük az életkoron – alapuló hátrányos megkülönböztetés ellen (2009. június 18-i Hütter ítélet, C-88/08, EU:C:2009:381, 33. pont; 2010. október 12-i Ingeniørforeningen i Danmark ítélet, C-499/08, EU:C:2010:600, 19. pont).

21 Ezenkívül kitűnik különösen a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjából, hogy az irányelvet a Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül „minden személyre alkalmazni kell mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a közjogi szervezeteket is” tekintettel egyrészt „a munkavállaláshoz, […] való hozzájutás feltételei[re], beleértve a kiválasztási és toborzási feltételeket, bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén”, másrészt az „alkalmazási és munkakörülmények[re], beleértve az elbocsátást és a díjazást” (lásd ebben az értelemben: 2009. június 18-i Hütter ítélet, C-88/08, EU:C:2009:381, 34. pont; 2010. január 12-i Petersen ítélet, C-341/08, EU:C:2010:4, 32. pont).

22 Egy olyan nemzeti szabályozás, amely általános jelleggel tiltja a közigazgatási szerveknek, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal bízzák meg a magánszférából vagy a közszférából érkező személyeket azon oknál fogva, hogy nyugdíjasok, e személyeknek minden toborzásból vagy felvételből való kizárásához vezet.

23 Következésképpen az ilyen szabályozás közvetlenül érinti a munkaviszony létrejöttét, és még inkább egyes szakmai tevékenységeknek az érintett személyek általi gyakorlását, ennélfogva azt úgy kell tekinteni, hogy a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett munkavállalás feltételeire vonatkozó szabályokat állapít meg.

24 E körülmények között az alapügy tárgyát képező szabályozás a 2000/78 irányelv hatálya alá tartozik.

25 Másodszor, azon kérdés kapcsán, hogy e szabályozás megvalósít-e életkoron alapuló eltérő bánásmódot a 2000/78 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének értelmében, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés alkalmazásában „az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az említett irányelv 1. cikkében említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni”. Az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosítja, hogy ugyanazon cikk (1) bekezdésének alkalmazásában akkor áll fenn közvetlen hátrányos megkülönböztetés, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül egy hasonló helyzetben az említett irányelv 1. cikkében hivatkozott okok bármelyike alapján. A 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, „ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos fogyatékosságú, egy bizonyos életkorú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz.”

26 A jelen ügyben meg kell jegyezni, hogy nyilvánvaló, hogy a 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikke nem érint közvetlenül egy meghatározott életkort. A közigazgatási szervek által, kutatási és tanácsadási feladatok odaítélése céljából meghirdetett pályázati felhíváson való részvételből való kizárás ugyanis minden nyugdíjas tekintetében alkalmazandó, noha az az életkor, amikor öregségi nyugdíjra váltak jogosulttá, nem ugyanaz e személyek mindegyike tekintetében, és az az olasz kormány által előterjesztett észrevételek szerint 60 és 75 év között lehet. Az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás mindazonáltal, a nyugállomány említésével, közvetve egy életkorhoz kapcsolódó kritériumon nyugszik, lévén hogy az öregségi nyugdíjjogosultság bizonyos számú szolgálati év teljesítéséhez és egy bizonyos életkor eléréséhez van kötve.

27 Márpedig egy olyan nemzeti szabályozást, amely megtiltja a nyugdíjasok számára, hogy a közigazgatási szervek által, kutatási és tanácsadási feladatok odaítélése céljából meghirdetett pályázati felhívásokon részt vegyenek, úgy kell tekinteni, mint amely e személyekkel szemben kedvezőtlenebb bánásmódot ír elő, mint amely a még szakmai tevékenységet folytató összes többi személyt megilleti.

28 Következésképpen az ilyen szabályozás az érintett személy életkorán alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg, ellentétben például a 2015. május 21-i SCMD ítélethez (C-262/14, nem tették közzé, EU:C:2015:336, 28. és 30. pont) vezető ügy tárgyát képező szabályozással, amely azon jogállás vagy társadalmi-szakmai kategória függvényében volt alkalmazandó,amelyhez az érintett nemzeti szinten tartozott, amely szabályozás tiltotta a kapott öregségi nyugdíjnak egy szakmai tevékenységből származó jövedelemmel való halmozódását.

29 A fentiekből az következik, hogy az alapeljárás tárgyát képező nemzeti szabályozás közvetve életkoron alapuló eltérő bánásmódot valósít meg a 2000/78 irányelv 1. cikkének és 2. cikke (2) bekezdése b) pontjának együttesen értelmezett rendelkezései értelmében.

30 Harmadszor, ami azt a kérdést illeti, hogy ezen eltérő bánásmód igazolható-e a 2000/78 irányelv 6. cikkére tekintettel, meg kell jegyezni, hogy e 6. cikk (1) bekezdésének első albekezdése kimondja, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti

jog keretein belül – jogszerű céllal, többek között jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerőpiaci vagy szakképzési célokkal objektív és észszerű módon igazolható, valamint ha e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek.

31 Az említett 6. cikk pontosítja továbbá, hogy ezen eltérő bánásmód magában foglalhatja többek között a fiatalok munkavállalására vonatkozó különös feltételek alkalmazását vagy maximális felvételi korhatár rögzítését.

32 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás célja a személyi állomány megújításának biztosítása fiatal személyek felvételével. Ezenkívül az olasz kormány írásbeli észrevételeiből az következik, hogy a 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikke kettős célt követ, jelesül egyrészt, hogy a közkiadások hatékony visszaszorítását valósítsa meg a közigazgatás működési költségeinek csökkentése által, anélkül hogy sértené a polgároknak nyújtott szolgáltatások lényegét, másrészt hogy elősegítse a közigazgatási szervek személyi állományának megfiatalítását fiatalabb személyeknek a közigazgatásba történő felvétele által.

33 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy több, akár egymással kapcsolatban, akár fontossági sorrendben álló célra történő egyidejű hivatkozás nem akadálya a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti jogszerű cél fennállásának (2011. július 21-i Fuchs és Köhler ítélet, C-159/10 és C-160/10, EU:C:2011:508, 44. és 46. pont).

34 Ezenkívül, bár költségvetési megfontolások szolgálhatnak valamely tagállam szociális politikájának alapjául, és befolyásolhatják az általa elfogadni kívánt szociális védelmi intézkedések jellegét és terjedelmét, önmagukban nem minősülhetnek e politika által követett célnak (lásd ebben az értelemben: 2013. június 20-i Giersch és társai ítélet, C-20/12, EU:C:2013:411, 51. pont).

35 Következésképpen a közkiadások tényleges csökkentésére irányuló cél, amennyiben a 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikke általános gazdasági összefüggésben az olasz közigazgatás túlzott hiányainak csökkentéséhez szükséges intézkedések részét képezi, és közelebbről az állami forrásokból származó bérek és nyugellátások felhalmozódásának megakadályozására irányul, befolyással lehet a foglalkoztatásvédelmi intézkedések jellegére vagy terjedelmére, önmagában ugyanakkor nem minősülhet jogszerű célnak.

36 Ami az aktív személyi állomány fiatalításának biztosítására irányuló célt illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ezen közérdekű foglalkoztatáspolitikai cél jogszerűsége észszerűen nem vonható kétségbe, lévén az szerepel a 2000/78 irányelv 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésében foglalt célkitűzések között, és az EUSZ 3. cikk (3) bekezdése első francia bekezdésének megfelelően a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítása szerepel az Unió célkitűzései között (lásd ebben az értelemben: 2007. október 16-i Palacios de la Villa ítélet, C-411/05, EU:C:2007:604, 64. pont).

37 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az alkalmazás előmozdítása vitathatatlanul a tagállamok szociál- vagy foglalkoztatáspolitikája jogszerű céljának minősül, különösen akkor, ha annak elősegítéséről van szó, hogy a fiatalok megkezdhessék valamely hivatás gyakorlását (lásd ebben az értelemben: 2007. október 16-i Palacios de la Villa ítélet, C-411/05, EU:C:2007:604, 65. pont; 2017. július 19-i Abercrombie & Fitch Italia ítélet, C-143/16, EU:C:2017:566, 37. pont).

38 Közelebbről az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvétől való eltérés címén igazolható a munkavállalási feltételekhez kacsolódó eltérő bánásmód bevezetése, amennyiben az elérni kívánt cél a fiatal és idősebb köztisztviselők közötti kiegyensúlyozott korstruktúra annak érdekében történő kialakítására irányul, hogy elősegítsék a fiatalok felvételét és előléptetését (lásd ebben az értelemben: 2011. július 21-i Fuchs és Köhler ítélet, C-159/10 és C-160/10, EU:C:2011:508, 50. pont).

39 Következésképpen az alapügy tárgyát képező szabályozás által követett foglalkoztatáspolitikai célokat főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amelyek objektíven és észszerűen igazolhatják az életkoron alapuló eltérő bánásmódot.

40 Azt kell még megvizsgálni az 2000/78 irányelv 6. cikke (1) bekezdése első albekezdése értelmében, hogy az ilyen jogszerű cél elérésének eszközei „megfelelők és szükségesek”-e.

41 Így meg kell vizsgálni, hogy a 95/2012 rendkívüli törvényerejű rendelet 5. cikke lehetővé teszi-e a jogalkotó által követett foglalkoztatáspolitikai célok elérését, anélkül ugyanakkor, hogy túlzott mértékben sértené azon nyugdíjas személyek jogos érdekeit, akik e rendelkezés hatásaként meg vannak fosztva az újbóli alkalmazás lehetőségétől.

42 Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok nemzeti szinten széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek nemcsak a szociál- és foglalkoztatáspolitika területét érintő konkrét célok, hanem e kitűzött célok elérésére alkalmas intézkedések megválasztása terén is (lásd e tekintetben: 2005. november 22-i Mangold ítélet, C-144/04, EU:C:2005:709, 63. pont; 2007. október 16-i Palacios de la Villa ítélet, C-411/05, EU:C:2007:604, 68. pont). Ugyanakkor e mérlegelési mozgástér nem járhat azzal a hatással, hogy megfossza lényegétől az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének alkalmazását (2010. október 12-i Ingeniørforeningen i Danmark ítélet, C-499/08, EU:C:2010:600, 33. pont).

43 Ezenfelül a tagállamok illetékes hatóságainak feladata, hogy megtalálják a helyes egyensúlyt a különböző fennálló érdekek között (2007. október 16-i Palacios de la Villa ítélet, C-411/05, EU:C:2007:604, 71. pont).

44 Az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmát ugyanis a munkavállalók számára az Alapjogi Charta 15. cikkének (1) bekezdésében elismert jog fényében kell értelmezni. Ebből következően különös figyelmet kell fordítani az idős munkavállalóknak a szakmai életben, és ezen keresztül a gazdasági, kulturális és társadalmi életben való részvételére. E személyeknek a foglalkoztatottak körén belül tartása elősegíti többek között a foglalkoztatás sokféleségét. Mindazonáltal az említett személyeknek a foglalkoztatottak körén belül tartásához fűződő érdeket más, esetlegesen eltérő irányultságú érdekek tiszteletben tartásával kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2011. július 21-i Fuchs és Köhler ítélet, C-159/10 és C-160/10, EU:C:2011:508, 62–64. pont; 2012. július 5-i Hörnfeldt ítélet, C-141/11, EU:C:2012:421, 37. pont).

45 Következésképpen meg kell határozni, hogy a jogalkotó a szociálpolitika és a foglalkoztatáspolitika területén rendelkezésére álló széles mérlegelési mozgástér gyakorlása során a fiatal munkavállalók munkavállalásának elősegítésére irányuló szándék és az idősebb személyek munkához való joga közötti egyensúly elérésére törekedett-e.

46 Így, az általános jelleggel az aktív foglalkoztatott népesség fiatalításának biztosítására irányuló céllal kapcsolatban kijelenthető, hogy e cél nem haladja meg a szükséges mértéket, mivel észszerűen elképzelhető a szakmai életüket már befejező és öregségi nyugdíjban részesülő nyugdíjasok felvételének vagy alkalmazásának megtagadása az aktív népesség teljes foglalkoztatásának előmozdítása vagy a legfiatalabbak munkaerőpiacra való bejutásának elősegítése érdekében.

47 Ezzel szemben, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kiemelte, nem bizonyos, hogy az alapügy tárgyát képező intézkedés, amely tiltja a nyugdíjasok számára a kutatási és tanácsadási feladatok odaítélése céljából kiírt pályázatokon való részvételt, ténylegesen lehetővé teszi a fiatalabb személyek aktív életbe való beilleszkedése esélyeinek növelését. Mivel ugyanis a kutatási és tanácsadási feladatok elvégzése kényesnek és összetettnek bizonyulhat, egy idősebb ember az általa megszerzett tapasztalat folytán valószínűleg alkalmasabb a rá bízott feladat elvégzésére. Következésképpen felvétele jótékony hatású mind a pályázatot kiíró közigazgatási szervre, mind a közérdekre nézve. Noha az aktív személyi állomány fiatalítására sor kerülhet olyan esetben, ha már bizonyos tapasztalattal rendelkező személyek

érdeklődésüket fejezik ki e feladatok elvégzésére vonatkozóan, lehetővé téve ezáltal a felszabaduló álláshelyekben őket követő fiatalabb munkavállalók számára a munkaerőpiachoz való hozzáférést, az is szükséges továbbá, hogy e kutatási és tanácsadási feladatok ne olyan elszigetelt, határozott időre szóló foglalkoztatásnak feleljenek meg, amely egyáltalán nem kínál további szakmai fejlődési lehetőséget.

48 Ezenkívül meg kell vizsgálni, hogy az alapügy tárgyát képező tilalom nem haladja-e meg azt, ami az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges, túlzott mértékben sértve a nyugdíjasok jogos elvárásait, amennyiben e tilalom kizárólag a nyugdíjkorhatár kritériumán alapul, és nem veszi figyelembe azt, hogy észszerű-e, vagy sem, azon öregségi nyugellátás szintje, amelyben az érintettek szakmai pályafutásuk végén részesülnek.

49 Márpedig fontos lehet figyelembe venni azon nyugellátás szintjét, amelyben az érintett személyek részesülhetnek, mivel az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás e személyek számára határozott időre és díjazás nélkül lehetővé teszi vezetői és irányítói állások betöltését, összhangban az olasz kormány által, az aktív személyi állomány fiatalításán alapuló foglalkoztatáspolitikai céllal párhuzamosan hivatkozott költségvetési megfontolásokkal összhangban.

50 Az alapügy tényállásának értékelésére és az alkalmazandó nemzeti jogszabályok értékelésére egyedül hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a nyugdíjasokat érintő azon tilalom, hogy nem vehetnek részt a kutatási és tanácsadási feladatok odaítélésére irányuló pályázatokon, alkalmas-e a hivatkozott cél megvalósításának biztosítására, és azt valóban koherens és rendszeres módon kívánja-e elérni (lásd ebben az értelemben: 2009. március 10-i Hartlauer ítélet, C-169/07, EU:C:2009:141, 55. pont; 2010. január 12-i Petersen ítélet, C-341/08, EU:C:2010:4, 53. pont).

51 Ezzel összefüggésben e bíróság feladata többek között annak vizsgálata, hogy a vezetői és irányítói állások díjazás nélküli betöltése valójában nem az alapügy tárgyát képező szabályozás által követett, költségvetés-politikai célnak tekinthető-e, amely ellentétes az aktív személyi állomány fiatalításán alapuló foglalkozáspolitikai céllal.

52 A fenti megfontolások fényében az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelvet, különösen 2. cikkének (2) bekezdését, 3. cikkének (1) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely tiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal nyugdíjasokat bízzanak meg, amennyiben egyrészt e szabályozás jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerőpiaci célt követ, másrészt az e cél megvalósításához alkalmazott eszközök megfelelőek és szükségesek. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben ténylegesen erről az esetről van-e szó.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet, különösen 2. cikkének (2) bekezdését, 3. cikkének (1) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely tiltja a közigazgatási szervek számára, hogy kutatási és tanácsadási feladatokkal nyugdíjasokat bízzanak meg, amennyiben

egyrészt e szabályozás jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerőpiaci célt követ, másrészt az e cél megvalósításához alkalmazott eszközök megfelelőek és szükségesek. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben ténylegesen erről az esetről van-e szó.

Aláírások